UUTISET

Puheita antibiootittomasta tuotannosta pidetään Keski-Euroopassa jopa vääristelynä ja tilastoja harhaanjohtavina, puutteellisina. **BROILERINTUOTTAJA ILKKA UUSITALO, SALO**

PÄIVÄN PUNKTI

Venäjän varassa

Suomen pyörät pyörivät tällä hetkellä Venäjän varassa. Suomi tuo vuodessa energiaa seitsemän miljardia enemmän kuin vie. Pääosa tuonnista tulee Venäjältä.

Energiariippuvuudesta ei meillä paljon keskustella. Energiamiehet huomauttavat kuitenkin, että kymmenen viime vuotta ovat olleet synkkää aikaa. Tuona aikana energian hinta on noussut tuplaksi.

Kivihiili maksaa nyt 92 prosenttia enemmän kuin vuosikymmen sitten. Öljyn hinta on noussut 75 prosenttia, maakaasun 100 prosenttia. Ydinpolttoaineen nousuprosentti on näihin verrattuna vaatimaton, vain 19.

Suomen kauppatase on pudonnut viime aikoina kirkkaalle miinukselle. Tähän on vaikuttanut ennen muuta kaksi asiaa, Nokian romahdus ja energian hinnan nousu. Suomeen tuodaan nyt tavaraa enemmän kuin viedään.

Lisäksi valtiolla on budjetissaan kahdeksan miljardin aukko. Paitsi tavaraa, Suomeen tuodaan myös rahaa. Sitä kutsutaan syömävelaksi. Syömävelka on aina inhottavaa. Se ei pienene syömällä vaan joudutaan päinvastoin kiristämään vyötä.

Voisi luulla, että energialasku hirvittää maanläheisiä suomalaisia. Maassa on kotimaisia polttoaineita, ennen muuta puuta ja turvetta yllin kyllin. Nyt kannattaisi korvata tuontia ja laittaa turvetta kattilaan hakkeen joukkoon. Ihmiset saisivat töitä, rahaa säästyisi ja kasvu elpyisi.

Näinhän sitä luulisi. Näin ei kuitenkaan tapahdu.

Turvetta päinvastoin korvataan koko ajan hiilellä. Jopa sisämaan laitokset muuttavat laitoksiaan hiilelle sopivaksi. Jotta turve varmasti menestyisi huonosti, sen niskaan on isketty vero.

Polttoaineet aiheuttavat päästöjä. Turve on nimetty pahaksi pojaksi, koska siitä lähtee savua. Todellisuudessa turpeesta ei lähde savua yhtään sen enempää kuin hiilestä. Sitä paitsi suo kasvaa uudelleen ja sitoo hiilidioksidia. Hiilikaivos ei kasva.

Suomen turvetuotanto tuottaa vuodessa alle 10 miljoonaa tonnia hiilidioksidia. Kivihiilen poltosta tulee yhtä paljon, vajaat 10 miljoonaa.

Norjan öljyntuotanto tuottaa vuodessa 260 miljoonaa tonnia hiilidioksidia.

Kukaan ei Norjassa puhu öljyntuotannon lopettamisesta. Mistähän syystä?

LAURI KONTRO on Maaseudun Tulevaisuuden päätoimittaja.

lauri.kontro@maaseuduntulevaisuus.fi

Antibioottien rutiinikäyttö vaarantaa tehon

Kansainvälinen tutkijaryhmä varoittaa antibiootteja kestävistä bakteereista ja haluaa siksi suitsia lääkitystä. Suomessa kotieläintiloilla ei käytetä antibiootteja turhaan.

”Antibiooteille kestävät bakteerikannat ovat todellinen uhka”, sanoo Helsingin yliopiston professori **Satu Pyörälä.**

Suomalaisilla kotieläintiloilla käytetään Ruotsin, Norjan ja Islannin ohella vähiten antibiootteja.

”Pohjoismaat ovat tässä suhteessa omalla malliluokallaan. Meillä ei käytetä antibiootteja lainkaan ennaltaehkäisevästi, eikä rutiininomaiseen tautien hoitoonkaan niitä juuri käytetä.”

EU:n sisälläkin eroja

Erot EU-maidenkin kesken ovat huomattavia.

”Meillä ollaan vain sikatiloilla vaarassa ajautua huonompaan suuntaan, kun yrityskoko suurenee”, Pyörälä varoittaa.

Hän on maitohygienian ja lypsykarjan terveydenhuollon professori ja kuuluu EU:n lääkearviointiviraston Emean asiantuntijaryhmään, joka seuraa jatkuvasti eläinten lääkitystä eri EU-maissa.

Osassa EU-maista eläinten lääkitseminen tiloilla on edelleen vapaampaa, ja antibiootteja voidaan muun muassa mainostaa viljelijöille.

Pyörälä pitää kuitenkin hyvänä sitä, että lähes kaikki EU-maat ovat mukana yhteisessä eläinlääkkeiden seurannassa. Tilanne on tältä osin kohentunut parin vuoden aikana.

Tuotantoeläinten lisäksi hän haluaisi seurattavan tarkasti myös lemmikkien lääkitystä.

”Niiden kanssa pitää olla meilläkin valppaina. Lemmikeille käytetään hyvin yleisesti ihmisillä käytössä olevia antibiootteja ja ihmiset ovat eläinten kanssa läheisessä tekemisessä.”

Analysointi tärkeää

”Ensin tutkitaan, sitten vasta lääkitään”, kuvaa antibioottien käyttöä MTK:n asiantuntija **Leena Suojala**.

Hän katsoo, että kansainvälisesti suhteutettuna paras tilanne antibioottien suhteen on broileritiloilla. ”Pystymme siinä päihittämään jopa Ruotsin”, hän kehuu.

Suojala lisää Suomen vahvuuksiin maitonäytteiden analysoinnin, jossa käytössä on maailman nopein menetelmä utaretulehdusbakteerien havaitsemiseksi.

Suojala myöntää Pyörälän havainnon sianlihan tuotannon muita heikommasta tilanteesta. Pienessä maassa yhdenkin eläinlääkärin toimintatavoilla voi hänen mukaansa olla merkitystä, kun eläinmäärät kasvavat ja keskittyvät alueellisesti.

Rutiinikäyttö pois

Koska ruoka liikkuu yli rajojen, maatalouden ja erityisesti eläinlääkinnän rooli on keskeinen siinä, etteivät antibiooteille kestävät bakteerit saa entistä pahempaa vauhtia, todetaan viime viikolla ilmestyneessä kansainvälisessä The Lancet -julkaisussa.

Siinä suositetaan muuta maailmaa yhtymään EU:n kieltoon käyttää antibiootteja edistämään eläinten kasvua. Tämän lisäksi tulisi kieltää ”rutiininomainen ennaltaehkäisevä käyttö”.

Viime mainitun määrittelystä tulisi sopia kansainvälisten järjestöjen ja niihin kuuluvien maiden kesken.

Artikkelissa korostetaan, että antibiootteja tarvitaan tulevaisuudessakin niin ihmisten kuin eläinten sairauksien hoitoon, siksi niiden teho pitää pystyä säilyttämään.

Vuosittain maailmassa valmistetaan 100 000–200 000 tonnia antibiootteja, joista suurin osa päätyy eläinten lääkitsemiseen sekä maa- ja puutarhatuotantoon.

Ruuantuotannossa on lisäksi käytössä monia antibiootteja, joita ei käytetä ihmisille.

Tuoreimmat tutkimukset osoittavat artikkelin mukaan todeksi pitkään epäillyn väitteen siitä, että vastustuskykyiset geenit siirtyvät eläinperäisestä ravinnosta ihmisiin, joskin aiheesta tarvitaan edelleen tutkimusta.

KAIJALEENA RUNSTEN

Tutkijat vertaavat ongelmaa ilmastonmuutokseen

Antibiootteja hankitaan ja käytetään enenevässä määrin niin terveydenhuollossa kuin eläinten lääkinnässä. Se on johtanut yhä laajakirjoisempien antibioottien käyttöön, kuvaa kansainvälinen tutkijoiden ryhmä The Lancet -julkaisussa.

Ryhmä vertaa antibioottien vastustuskykyä ilmastonmuutokseen, kun otetaan huomioon kaikki sen vaikutukset.

”Muutamien vuosien sisällä saatamme joutua vastoinkäymisiin niin lääketieteessä, sosiaalisesti kuin taloudellisesti, ellei todellisiin yhteistoimiin ryhdytä heti”, artikkelin yhteenvedossa varoitetaan.

Antibioottien käyttö on omaksuttu nopean talouskasvun maissa läntisten teollisuusmaiden tapaan, tai jos mahdollista, vielä vapaammin.

Esimerkiksi Intiassa, Pakistanissa ja Egyptissä antibioottien myynti on viime vuosina lisääntynyt huimasti, koska niitä voi ostaa reseptittä.

Kiinassa kulutusta lisää se, että antibioottien myynti on sairaaloille tärkeä tulonlähde.

Tämä on johtanut antibiooteille kestävien bakteerien kiihtyvään leviämiseen. Sitä todistaa sairaalabakteerien löytyminen kaikkialta maailmasta.

Toinen huolestuttava esimerkki on E. coli -bakteerin siirtyminen syödystä siipikarjalihasta ihmisiin. E. coli aiheuttaa naisilla virtsatietulehdusta.

Sairaalatulehduksia esiintyy kehitysmaissa kaksi kertaa Eurooppaa ja kolme kertaa Yhdysvaltoja useammin, eikä näissä maissa ole välttämättä varaa hoitaa potilaita kalliilla laajakirjoisilla antibiooteilla.

Euroopassa kuolee vuosittain 25 000 potilasta antibiootteja kestävien bakteerien aiheuttamiin tulehduksiin. Yhdysvalloissa luku on 23 000. Yhdysvalloissa arvioidaan näiden bakteerien aiheuttavan vuosittain jo yli kaksi miljoonaa sairastumista.

Suomessa todetaan vuosittain 500–600 ihmisellä vaikeita antibiooteille vastustuskykyisen bakteerin eli MRSA:n oireita, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos kertoo.

Tutkijat muistuttavat, että tällaisten lukujen esittäminen ei kuitenkaan kerro koko ongelman laajuutta, koska tulehdusketjut vaativat usein pitkällistä hoitoa.

Jätevesien käsittelyllä keskeinen rooli

Antibiootteja tulisi käyttää vain tarkoin kohdennetusti niin ihmisillä kuin eläimillä. Keinoja tautien nopeaan todentamiseen laboratorioissa tarvittaisiin tutkijaryhmän mukaan lisää. Tämä pätee erityisesti kehitysmaiden terveydenhoitoon.

Antibiootteja kestävien bakteerien rajoittaminen on kuitenkin laajempi ongelma kuin pelkästään lääketieteellinen, artikkelissa muistutetaan.

Avainasemassa on terveydenhuollon ja maatalouden ohella jätevesien käsittely.

Antibioottijäämät tulisi neutraloida jätevesistä ennen niiden johtamista luontoon tai niiden uudelleenkäyttöä.

Lisäksi tutkijat huomauttavat, että juomaveden klooraus on uusien tutkimustulosten mukaan jopa vahvistanut joitakin antibiooteille vastustuskykyisiä geenejä.

Artikkelin kirjoittamiseen on osallistunut 26 lääketieteen tutkijaa eri puolilta maailmaa.

The Lancet on maailman arvostetuimpiin kuuluva lääketieteellinen julkaisu.

Viime viikolla julkaistu artikkeli on poikkeuksellisen tärkeytensä vuoksi luettavissa verkosta maksutta.

KAIJALEENA RUNSTEN

www.thelancet.com

PASI LEINO

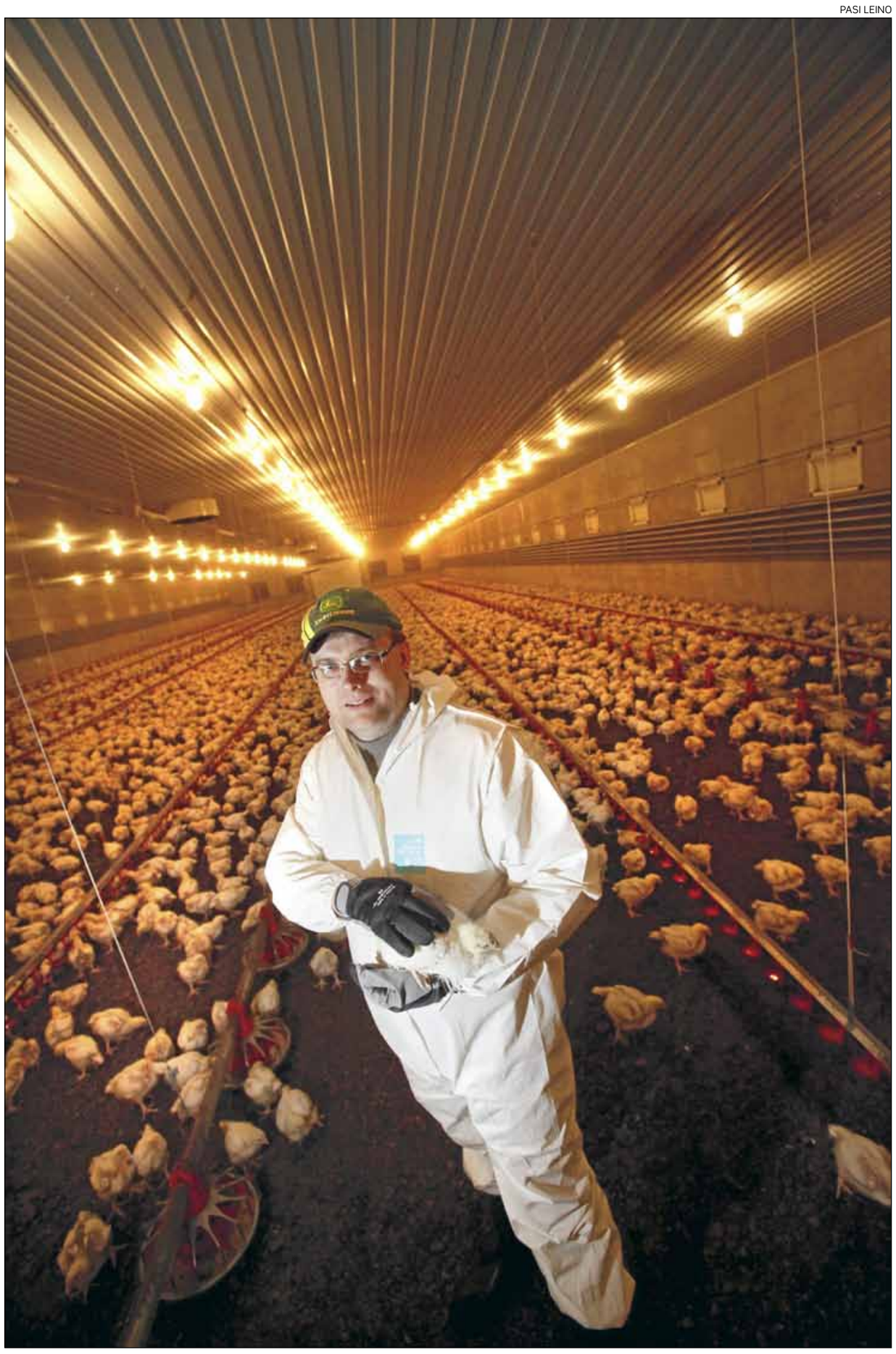

Antibiootit ovat arkipäivää broilerin kasvatuksessa Keski-Euroopassa. Suomessa niitä ei ole käytetty vuosiin, toteaa broilerintuottaja Ilkka Uusitalo Salon Kiikalasta.

Suomalaisbroileri kasvaa ilman antibiootteja

Suomalainen elintarvikeketju on tehnyt lähes mahdottomasta totta. Broilerien kasvatuksessa ei ole käytetty yli kolmeen vuoteen kertaakaan antibiootteja, ei edes lääkärin määräämiä, toteaa broilereita Salossa kasvattava **Ilkka Uusitalo**.

LSO osuuskunnan hallituksessa istuvan Uudentalon mukaan Suomen ja Pohjolan tilanne on poikkeuksellinen.

Jo Itämeren etelälaidalla yli 90 prosenttia broilereista saa ainakin yhden annoksen antibiootteja, useimmat 6–7 annosta lyhyen elämänsä aikana.

Uudentalon mukaan Suomessa on tehty vuosikymmeniä herpaantumatta työtä salmonellan kitkemiseksi koko ketjusta. Siinä on onnistuttu, kun koko ketju on sitoutunut vaalimaan korkeaa hygieniaa poikastuotannosta ja maatiloista rehuteollisuuteen ja kuljetuksiin.

Keski-Euroopassa tätä ei edes uskota. Puheita antibiootittomasta tuotannosta pidetään jopa vääristelynä ja tilastoja harhaanjohtavina, puutteellisina, Uusitalo kertoo kokemuksistaan.

Jo Saksassa siipikarjan tautitilanne on niin vaikea, ettei ilman antibiootteja pärjätä. Tilanteen korjaaminen on kutakuinkin mahdotonta.

Uudentalon mukaan salmonellan pitäminen poissa karjoista vaatii tarkkuutta.

Kasvatushallit pitää pestä ja desinfioida visusti joka erän välissä. Erityistä lisäponnistelua se ei kuitenkaan edellytä, sillä siihen on totuttu.

Puhtaudesta on myös etuja. Antibioottikierteeseen joutuminen olisi kallista.

Paljon suurempi huoli liittyy kuitenkin ihmisten terveyteen.

Yhdysvalloissa ja Keski-Euroopassa havahduttiin taannoin, kun ihmisten virtsatieinfektio ei enää talttunut antibiooteilla. Syyksi paljastui antibioottien laajamittainen käyttö siipikarjan kasvatuksessa.

Samaa antibioottia käytettiin ihmisten lisäksi karjalle.

Kuntia syytä herätellä

Uusitalo herättelee julkisista hankinnoista vastaavia ja toivoo heidän miettivän asiaa.

Suuri osa päiväkodeissa ja koulussa syötävästä siipikarjanlihasta tulee ulkomailta, ja lähes varmasti broilereiden kasvatuksessa on käytetty antibiootteja. Sama koskee työmaaruokailua ja myös ravintoloita.

Elintarvikeketjussa kannattaa myös katsoa peiliin ja miettiä, miksi näin on päässyt käymään.

Puhtautta ei ole osattu Uudentalon mielestä tuoda riittävästi esiin ja käyttää hyväksi markkinoinnissa. Ilman antibiootteja kasvatettu broileri voisi olla erikoistuote ja vientivaltti.

VEIKKO NIITTYMAA